

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

25/2021

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 26. januára 2021

k etickým dilemám,

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní etickej dilemy - členstvo v golfovom klube a športové aktivity sudcu s tým spojené a na základe návrhu Stálej etickej komisie,

s c h v a ľ u j e

stanovisko k etickej dileme - členstvo v golfovom klube a športové aktivity sudcu s tým spojené, ktoré tvorí prílohu tohto uznesenia.

Overovateľ: Pavol Žilinčík

Ján Mazák
p r e d s e d a
Súdnej rady Slovenskej republiky

Príloha uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky č. 25/2021

z 26. januára 2021

Predstavuje členstvo sudcu v golfovom klube a športové aktivity sudcu s tým spojené riziko konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie?

Skutkový rámec

Otázka vyplýva z reakcie sudkyne JUDr. R.S. na vyjadrenie sudcu JUDr. J.B. v Denníku N, v ktorom sudca medzi iným uviedol: „Poľovačky sú spojené často s požívaním alkoholu, so servisom, s pohostením, to všetko je u mňa rizikový faktor. Golf vnímam často ako snahu o začlenenie sa do lepšej spoločnosti, je spojený s rôznymi členstvami. Keď chce niekto deklarovať svoj status úspešného podnikateľa, tak sa stane golfistom a nadväzuje kontakty. Opäť riziko.“ Podľa názoru sudkyne bola týmto vyjadrením „vznesená pochybnosť do sudcovskej spôsobilosti tých sudcov, ktorí sa uvedenej športovej aktivite venujú“.

Ústavný a zákonný rámec

V duchu Medzinárodnej charty telesnej výchovy a športu z roku 1978 šport ako aktivita sa zaradila do nášho každodenného voľnočasového života, stalo sa z neho niečo, čo je právom každého na užívanie športu, čím sa implicitne blíži k jeho chápaniu ako ľudského práva. Aj zo zákona č. 440/2015 Z. z. o športe vyplýva, že šport je pre všetkých a ani pri výbere druhu športu nie je priestor na diskrimináciu. Nemožno však opomenúť, že v okolnostiach danej dilemy je „v hre“ aj nestrannosť sudcov, ktorá môže byť narušená čo i len objektívne zdanlivým (appearances) poskytovaním výhod, teda postačí, že sú tu okolnosti, ktoré môžu vzbudzovať čo i len pochybnosť o nestrannosti sudcu (Delcourt proti Belgicku, rozsudok ESEF zo 17.1.1970). Relevantný je tiež v predmetných súvislostiach nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 184/2015, ako aj ustanovenia § 30 ods. 1 a ods. 2 písm. g) zákona č. 385/2000 Z. z., a taktiež čl. III bod 8 a bod 9 Zásad sudcovskej etiky. V zmysle Londýnskej deklarácie Európskej siete súdnych rád z roku 2010 vyplýva, že sudca je povinný zabrániť konfliktu záujmov medzi jeho sudcovskými povinnosťami a spoločenskými aktivitami. Podľa Bangalorských princípov správania sa sudcu z roku 2007 je pre posúdenie vhodnosti konkrétnej aktivity dôležitá otázka, či v konkrétnom spoločenskom kontexte môže táto aktivita v očiach rozumného, primerane informovaného pozorovateľa (reasonable observer) objektívne ohroziť jeho nezávislosť alebo nestrannosť, prípadne ich vnímanie.

Východiská a úvahy

- *Základná premisa, z ktorej Súdna rada vychádza, je, že sudca môže byť v kontakte s verejnosťou, nemá byť neprimerane izolovaný od komunity. Zároveň sudca musí byť zdržanlivý vo vyššej miere vo svojich aktivitách ako iní občania. Sám je nositeľom individuálnych práv a slobôd, ale je aj nositeľom sudcovskej moci. Aby si zachoval nestrannosť, musí udržiavať primeranú rovnováhu medzi svojimi právami a povinnosťami.*
- *Nezávislosť sudcu nie je o tom, že sa uzavrie pred svetom, ale je o tom, že hoci sa „rozumne“ socializuje (rozumej s určitými obmedzeniami), s maximálnou mierou minimalizuje prípady, kedy by mohlo dôjsť k stretu s účastníkmi konania, ich zástupcami prípadne s osobami, u ktorých vznikajú opodstatnené pochybnosti o ich bezúhonnosti v širšom slova zmysle.*
- *Súdna rada však pri úvahách o konkrétnej nastolenej dileme musela prihliadať aj na charakter golfu ako športu a pritom nemohla ujsť jej pozornosti všeobecne známa skutočnosť, že golf je osobným (v zásade netímovým) športom, ktorý sa spravidla hrá organizovane, cez členstvo, v malých skupinkách, často ďaleko od divákov, takže v istom zmysle podporuje diskusie „sub rosa“ (dôverné, tajomné). Špecifickosť golfu je aj v tom, že sa na golfe často dohadujú obchody (je známy ako „biznismenský“ šport), je to šport o prechádzaní sa a rozprávaní s inými, na rozdiel napr. od futbalu. Hovorí sa, že futbal je viac šport, golf je tak šport, ako aj životný štýl.*

ODPOVEĎ

- *Súdna rada nespochybňuje právo sudcu na súkromný život, do ktorého patria aj športové aktivity. Sudca má tiež nepochybne právo si vybrať, akému druhu športu sa bude venovať, teda samo osebe nemožno mať výhrady proti tomu, ak si sudca vyberie šport, ktorý je podmienený členstvom v golfovom/športovom klube.*
- *Na druhej strane sudca je ústavným činiteľom nielen pri plnení svojich služobných povinností, ale aj v občianskom živote, v ktorom sa zapája, okrem iného, aj do športových aktivít, ktoré sú prirodzenou súčasťou jeho života a existencie ako spoločenskej bytosti.*
- *Športové aktivity sudcu nesmú viesť k ohrozeniu alebo porušeniu jeho nestrannosti, nezávislosti alebo spravodlivého výkonu súdnej moci. Riziko konfliktu s povinnosťami sudcu spôsobuje viacero spoločenských aktivít. Dôležité sú tu konkrétne, ktoré majú vplyv na mieru rizika. Pri vyššej miere rizika by bolo potrebné urobiť viacero preventívnych opatrení, prípadne úplne sa vyhnúť danej aktivite.*
- *Súdna rada zastáva názor, že v zásade nie je problematické, aby sudcovia boli členmi golfových klubov. Kľúčové je však položiť si relevantné otázky, ktoré budú brať špecifiká tohto športu do úvahy, najmä (i) akú povest' má klub ? (ii) kto klub prevádzkuje/vlastní (iii) kto sú členovia klubu ? (iv) získava sudca od klubu nejaké zľavy/výhody*

odlišné od iných členov ? (v) získava výhody sudcova rodina ? (vi) je členstvo ako také produktom nejakej výhody ? (vii) bol golfový klub alebo jeho členovia predmetom alebo účastníkom sporu na súde/u sudcu?

- Ak by neboli prítomné signály, ktoré by naznačovali, že klub sa príliš vzdáva športovej podstate, tak by členstvo v klube bolo akceptovateľné. Treba vnímať, či ide stále o klub športový a či nejde o klub „vplyvový“, kde sa presadzujú mimošportové záujmy. Ak je hlavným cieľom členstva v klube šport, relax, je to akceptovateľné. Ak je ním socializovanie sa vplyvných ľudí, je namieste opatrnosť.
- Treba dodať, že vec má aj symbolický význam, pretože spravodlivosť má byť aj videná. Menej otázok preto vyvoláva, ak by sudca hral golf napr. s ľuďmi z univerzitného či umeleckého prostredia, než s reprezentantmi biznisu či advokácie.
- Členstvo alebo inú účasť v športovej organizácii, klube alebo v inej organizačnej forme sudca podmieňuje tým, že ich členmi nie sú preukázateľne osoby, u ktorých vznikajú opodstatnené pochybnosti o ich bezúhonnosti, stykoch a vzťahoch v tom najširšom zmysle slova.
- V športovej organizácii, klube alebo v inej organizačnej forme sudca neprijíma žiadne funkcie, pretože rozhodovaciu činnosť by mal sudca vykonávať výlučne v rámci svojej sudcovej funkcie, pričom je tiež dôležité vyhnúť sa prostrediu, v ktorom sa môže stretnúť s ďalšími vplyvmi a záujmami.
- Sudca je povinný za svoje športové aktivity platiť rovnako ako každý iný jednotlivec; nesmie prijímať žiadne úľavy alebo iné výhody.
- V prípade pochybností o členoch alebo iných zúčastnených osobách sudca je povinný hľadať iný spôsob ako vykonávať svoje športové aktivity; túto povinnosť musí splniť bez zbytočného odkladu.
- Sudca musí mať na pamäti, že je sudcom nielen v talári, ale aj v golfovom/športovom drese. Aj pri hre buduje dobré meno celej justície, ak koná spôsobom, ktorý zachováva dôstojnosť funkcie a nestrannosť a nezávislosť súdnictva.